

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Sammanfattning

Lunds kommun genomför varje år en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Uppföljningen består av ett antal frågor utifrån Arbetsmiljöverkets föreskrift Systematiskt arbetsmiljöarbete (2001:1) som besvarats i samverkansgrupp på verksamhetsnivå. På vård och omsorgsförvaltningen genomfördes uppföljningen under september - oktober 2018.

Utifrån resultatet ges följande förslag på åtgärder för det kommande året:

Handlingsplan för 2019

- Utvärdera förvaltningens test med OSA-skydds rond avseende metod och formulär
- Dropp-in för chefer och skyddsombud för information om verktyget Lokalt InformationsSystem om Arbets skador samt tillbud (LISA)
- De kommunövergripande arbetsmiljömålen kommer att brytas ner på förvaltningsnivå inför 2019

Beslutsunderlag

Vård och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse den 12 november 2018 dnr VOO 2018/0575.

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2018.

Barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts vara relevant i ärendet.

2018-11-05

Diarienummer

VOO 2018/0575

Konsekvenser för personer med funktionsnedsättning

En konsekvensbeskrivning har inte bedömts vara relevant i ärendet.

Ärendet

Det systematiska arbetsmiljöarbetet i Lunds kommun har sin grund i de lagar och föreskrifter som ryms inom arbetsmiljöområdet. Utöver det utgår det systematiska arbetsmiljöarbetet i Lunds kommun från de kommungemensamma styrdokumenterna för arbetsmiljöområdet. Som ett stöd i arbetsmiljöarbetet finns den kommungemensamma arbetsmiljöprocessen på Inloggad.

Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrift (AFS 2001:1) ska arbetsgivare varje år göra en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Syftet med uppföljningen är att undersöka om arbetsmiljöarbetet bedrivs enligt föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete. Om arbetsmiljöarbetet inte har fungerat bra ska det förbättras. Uppföljningen ska dokumenteras skriftligt.

Uppföljningen har genomförts i IT-ledningssystemet Stratsys. Uppföljningen består av 21 frågor som besvarats gemensamt av närmast arbetsmiljöansvarig chef, skyddsombud samt en-två medarbetare på samtliga arbetsplatser inom vård och omsorgsförvaltningen. Resultatet har samlas till en förvaltningsgemensam rapport med förslag på åtgärder för det kommande året i syfte att kvalitetssäkra det systematiska arbetsmiljöarbetet. Rapporten, inklusive förslag på åtgärder, ska behandlas i samverkansgrupper och nämnd. Därefter samlas förvaltningarnas rapporter och handlingsplaner till en kommungemensam rapport inklusive handlingsplan som slutligen behandlas i Kommunstyrelsen.

Uppföljningen av föregående års handlingsplan för förvaltningen hösten 2017

Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet för 2017 behandlades i nämnden december 2017. Uppföljning visade på tre förbättringsområden.

2018-11-05

Diarienummer

VOO 2018/0575

- Slutföra uppdatering av de förvaltningsövergripande arbetsmiljödokumenterna. Vara klart januari 2018. Ansvarig HR-chef

Genomförd aktivitet

Uppdatering av de förvaltningsövergripande arbetsmiljödokumenterna har pågått under hösten 2017 och våren 2018. I princip är nu samtliga dokument uppdaterade. Syftet har varit en anpassning av dokumenterna till Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Arbetet har i de väsentliga delarna skett i samverkan med de fackliga organisationerna.

- Framtagande av förvaltningsövergripande prioriteringsordningar för de större yrkeskategorierna. Vara klart årsskiftet 2017/2018. Ansvarig förvaltningschef.

Genomförd aktivitet

Under våren 2018 uppdaterades i princip samtliga prioriteringsordningarna inom förvaltningen. Ambitionen har varit att ha samordnade prioriteringsordningar för yrkesgrupper i de olika verksamhetsområdena, där det varit möjligt. Arbetet skedde i nära samarbete med de fackliga organisationerna.

- Utbildning/information för chefer och skyddsombud i det systematiska arbetsmiljöarbetet inkluderat riskbedömningar med särskilt fokus på vård och omsorgsarbetet genomförs våren 2018. Inkluderar information/utbildning i verktyget LISA samt de förvaltningsgemensamma prioriteringsordningarna. Vara klart våren 2018. Ansvarig HR-chef.

Genomförd aktivitet

Samtliga chefer och skyddsombud har under perioden maj – juni 2018 bjudits in till förvaltningsövergripande Arbetsmiljödagar med vård och omsorgsfokus. Närvaron var hög och dagarna var mycket uppskattade. Syftet har varit ökad kännedom om förvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete, begreppskännedom inom arbetsmiljöområdet samt bereda chef och skyddsombud möjlighet att tillsammans påbörja det gemensamma systematiska arbetsmiljöarbetet på enheten. Information om rapportering av tillbud och arbetsskador i LISA samt de

2018-11-05

Diarienummer

VOO 2018/0575

förvaltningsövergripande prioriteringsordningarna ingick som en del i Arbetsmiljödagarna.

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2018 (bilaga resultat av enkät)

Inom vård och omsorgsförvaltningen har arbetsmiljöenkäten besvarats i Stratsys perioden 3 september till 12 oktober. Frågorna har besvarats med ja, nej och delvis med möjlighet att kommentera samtliga frågor.

Föregående års webenkät besvarades av samverkansgrupperna på verksamhetsnivå. Årets enkät har besvarats på arbetsplatserna. För 2018 skulle 129 enheter besvara enkäten. Några enheter (15 st.) har inte kunnat besvara enkäten främst beroende på chefsvakanser samt viss problematik med det inrapporterade organisationsträdet i Stratsys.

Analys och summering av enkäten

- 1. Det systematiska arbetsmiljöarbetet är en naturlig del i den dagliga verksamheten*

Av de 116 enheter som besvarat frågan har 106 svarat ja, 8 instämmer delvis och 2 enheter svarat nej.

Arbetsmiljöfrågor är en naturlig del i den dagliga verksamheten. Däremot är begreppet systematiskt arbetsmiljöarbete inte lika känt för medarbetarna som för chef och skyddsombud.

- 2. Medarbetare och skyddsombud har möjlighet att delta i det systematiska arbetsmiljöarbetet*

Av de 115 som besvarat frågan har 104 svarat ja, 8 instämmer delvis och 3 enheter svarat nej.

De lokala skyddsombuden medverkar direkt i det systematiska arbetsmiljöarbetet på arbetsplatserna. Medarbetarnas medverkan sker både direkt och indirekt. Direkt via arbetsplatsmöten och liknande. I andra fall indirekt via skyddsombud som företräder alla medarbetare eller kollegor. Detta kan till exempel vara aktuellt vid skyddsronder.

2018-11-05

Diarienummer

VOO 2018/0575

3. Kommunens arbetsmiljöpolicy är känd på arbetsplatsen

Av 115 svar som besvarat frågan har 71 svarat ja, 30 instämmer delvis och 14 enheter svarat nej.

Kommunens förslag till arbetsmiljöpolicy presenterades på förvaltningens Arbetsmiljödagar. Flera enheter kommenterar att de avser att gå igenom arbetsmiljöpolicyen på kommande arbetsplats-träffar.

4. Det finns tydliga uppföljningsbara mål för arbetsmiljöarbetet på arbetsplatsen

65 enheter svarar att det finns uppföljningsbara mål för arbetsmiljöarbetet på arbetsplatsen. 35 svarar delvis och 14 nej.

Inom verksamhetsområdet stöd och aktivering uppger flera enheter att målet är att genomföra minst en personalfrämjande åtgärder per år. Förvaltningen har under 2018 väntat in de kommunövergripande arbetsmiljömålen.

5. Det finns dokumenterade och fungerande rutiner inom det systematiska arbetsmiljöarbetet

Inom det systematiska arbetsmiljöarbetet finns både kommunövergripande och förvaltningsspecifika dokument att förhålla sig till. Samtliga dokument och rutiner finns på Inloggad. Genomgång av de mest aktuella förvaltningsspecifika dokumenten utgjorde en punkt på förvaltningens Arbetsmiljödagar.

Uppföljningen visar att det i princip finns dokumenterade och fungerande rutiner inom det systematiska arbetsmiljöarbetet. Frågan innefattar 9 olika rutiner/dokument och mellan 93 – 111 av de svarande uppger att det finns dokumenterade och fungerande rutiner.

Det som framkommer i uppföljningen är att Kommunen saknar IT-stöd för att dokumentera medarbetarnas fortbildning.

Under 2018 har förvaltningen på försök genomfört skydds rond av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön i form av ett frågeformulär som skickats via länk till medarbetarnas jobbmail-adresser. Frågorna fokuserade på områdena arbetsbelastning,

2018-11-05

Diarienummer

VOO 2018/0575

arbetstidens förläggning samt kränkande särbehandling och trakasserier.

6. Det finns en skriftlig uppgiftsfördelning för dem som tilldelats arbetsmiljöuppgifter

94 enheter svarar att det finns en skriftlig uppgiftsfördelning för arbetsmiljöuppgifter. 19 svarar delvis och 2 nej.

Samtliga chefer inom förvaltningen har en skriftlig uppgiftsfördelning för arbetsmiljöuppgifter. Uppgiftsfördelningen ges av överordnad chef till underställd chef. Under Arbetsmiljödagen informerades både chefer och skyddsombud om innehåll och omfattning av uppgiftsfördelningen. Svaren under delvis speglar en otydlighet kring frågans formulering och är samlat kring några arbetsplatser.

7. Det finns tillräcklig kompetens för att genomföra arbetsmiljöuppgifterna

95 enheter svarar att det finns tillräcklig kompetens för att genomföra arbetsmiljöuppgifterna. 17 svarar delvis och 3 nej.

Det finns ett kontinuerligt behov av att uppdatera kunskaperna och informera om förändringar inom arbetsmiljöområdet. Kommunövergripande anordnas en grundläggande arbetsmiljöutbildning, som erbjuds samtliga chefer och skyddsombud. Utöver det informerar förvaltningen om förvaltningsspecifika riktlinjer och anvisningar.

8. Det finns tillräckliga resurser för att genomföra arbetsmiljöuppgifterna

94 enheter svarar att det finns tillräckliga resurser för att genomföra arbetsmiljöuppgifterna. 21 har svarat delvis.

De finns inget entydigt svar från de som varat delvis, dock lyfts i vissa fall att personalomsättningen kan påverka möjligheterna att genomföra arbetsmiljöuppgifterna.

9. Det finns tillräckliga befogenheter för att genomföra arbetsmiljöuppgifterna

107 enheter svarar att det finns tillräckliga befogenheter och 8 enheter instämmer delvis.

2018-11-05

Diarienummer

VOO 2018/0575

10. Chefen har deltagit i arbetsmiljöutbildning under de senaste fem åren

89 enheter svarar ja, 7 delvis och 19 nej.

Frågan om chefer har deltagit i arbetsmiljöutbildning under de senaste åren är otydligt och ger utrymme för olika tolkningar. Några enheter har svarat utifrån kommunens grundläggande arbetsmiljöutbildning medan andra troligen även beaktat andra kortare utbildningar och temadagar. Förvaltningen saknar som tidigare påpekats verktyg för att följa personalens fortbildning.

11. Det finns skyddsombud på arbetsplatsen

65 enheter har svarat att det finns skyddsombud på arbetsplatsen, 4 delvis och 46 nej. Denna fråga är den som fått lägst resultat.

Drygt 40 % av enheterna uppger att de saknar skyddsombud. Inom HRSS saknar 9 enheter skyddsombud, Bo/hab saknar 18, SoA saknar 10 och SBÅ saknar 5. Även gemensam administration saknar skyddsombud. Närhet till skyddsombud ger cheferna en naturlig samtalspartner i löpande arbetsmiljöfrågor. De är en hjälp både i det dagliga arbetsmiljöarbetet och i planeringen av det mer långsiktiga och systematiska arbetsmiljöarbetet.

12. Skyddsombud har deltagit i arbetsmiljöutbildning under de senaste fem åren

57 skyddsombud har gått arbetsmiljöutbildning de senaste fem åren. 8 svarar delvis.

I de fall man svarat delvis, hänvisar man till att man inte har skyddsombud på arbetsplatsen.

13. Alla medarbetare har kännedom kring risker i arbetet

111 enheter har svarat att medarbetarna har kännedom kring risker i arbetet. 4 har svarat delvis.

Då enheterna har många medarbetare och en personrörlighet ställer det stora krav på verksamheten att kommunicera riskerna

2018-11-05

Diarienummer

VOO 2018/0575

och åtföljande handlingsplaner till berörda medarbetare. Resultat speglar att detta varit en prioriterad fråga på enheterna.

14. Riskbedömningar genomförs regelbundet och vid behov

Till övervägande del görs denna typ av riskbedömningar. 97 enheter svarar att riskbedömningar genomförs regelbundet, 14 svarar delvis och 4 svarar nej.

I princip görs riskbedömning alltid kring varje brukare. Det finns också skyddsutrustning och hjälpmedel att tillgå i verksamheten vid behov. Dock kommenterar flera enheter att det strävar efter att bli ännu bättre i att göra riskbedömningar.

15. Riskbedömningar genomförs vid förändringar i verksamheten?

109 enheter svarar ja, 4 delvis och en svarar nej.

I stort sett visar resultatet att riskbedömningar görs men även här, som under punkt 14, finns en medveten strävan att förbättra detta arbete ytterligare på enheterna.

16. Riskbedömningar dokumenteras

109 enheter svarar att riskbedömningarna dokumenteras skriftligen. 5 enheter svarar delvis och 1 svarar nej på frågan.

Resultat visar att de allra flesta enheter dokumenterar riskbedömningarna.

17. Aktuell handlingsplan för åtgärder finns och åtgärder följs upp

95 enheter svarar att handlingsplan och åtgärder finns och följs upp. 15 svarar delvis och 5 nej.

Resultat visar att de allra flesta enheter arbetar aktivt med handlingsplaner och uppföljning av dessa.

18. Alla medarbetare har kännedom om hur arbetsskador rapporteras i LISA

84 enheter uppger att medarbetare har kännedom om hur arbetsskador rapporteras. 23 svarar delvis och 7 nej.

2018-11-05

Diarienummer

VOO 2018/0575

Av kommentarerna framgår att många medarbetare känner till att verktyget LISA finns men vet inte det praktiska handlaget förrän en skada eller olycksfall inträffat. Medarbetarna behöver ofta hjälp och vägledning kring rapporteringen i LISA. Det finns ett kontinuerligt informationsbehov till medarbetarna om vikten av att anmäla arbetsskada och hur hen själv ska rapportera direkt i systemet. Målet är att alla arbetsskador ska rapporteras.

19. Alla medarbetare har kännedom om hur tillbud rapporteras i LISA

83 enheter uppger att medarbetare har kännedom om hur tillbud rapporteras. 24 svarar delvis och 8 nej.

Enligt statistiken rapporteras betydligt färre tillbudsanmälningar än arbetsskadeanmälningar, vilket indikerar att det finns ett stort mörkertal avseende tillbuden. Kommentarerna visar även här på ett kontinuerligt informationsbehov till medarbetarna om vikten av att anmäla tillbud, sökvägen till LISA och hur hen själv ska rapportera direkt i systemet. Vid oklarheter kan medarbetare alltid vända sig till närmaste chef för hjälp. Alla tillbud bör rapporteras.

20. Orsakerna till arbetsskador och tillbud utreds

112 svarar att orsakerna till arbetsskador och tillbud utreds. 3 svarar delvis.

Uppföljningen visar att i princip utreds alla arbetsskador och tillbud enligt gällande rutin. Under förvaltningens Arbetsmiljödagar poängterades att arbetsskador och tillbud också är en form av riskbedömning där orsakerna alltid ska utredas och minst en åtgärd alltid anges på blanketterna.

21. Företagshälsovården eller motsvarande sakkunnig används när hjälp behövs i de systematiska arbetsmiljöarbetet

111 svarar att Företagshälsovården används i det förebyggande arbetsmiljöarbetet. 2 svarar delvis och 2 nej.

Företagshälsovården anlitas för utbildning om riskbedömning kring brukare, periodisk undersökning av nattarbetare, anonyma förstagångsbesök samt vid arbetsplatsbesök. Interna och externa resurser används vid handledning och kartläggning av arbetsplatser. Förvaltningens fysioterapeuter/sjukgymnaster och arbetsterapeuter används i vissa fall som sakkunniga inom enheterna. Förvaltningen

2018-11-05

Diarienummer

VOO 2018/0575

har också inom ramen för hälsoprojektet (finansierat av Kommunstyrelsen) anställt en arbetsterapeut med uppdrag att arbeta med de erfarna medarbetarnas fysiska hälsa.

Förslag till handlingsplan 2019 - Åtgärder som avser att förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet

Med utgångspunkt från handlingsplanen som antogs november 2018 utifrån dåvarande enkätsvar gällande SAM-arbetet föreslås följande åtgärder för att förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet:

Åtgärd	Ansvarig	Klart när	Uppföljning/kontroll
Utvärdera förvaltningens test med OSA-skydds rond avseende metod och formulär.	HR-chef	Våren 2019	September 2019
Drop-in för chefer och skyddsombud för information om verktyget LISA.	HR-chef	Våren 2019	September 2019
De kommunövergripande arbetsmiljömålen kommer att brytas ner på förvaltningsnivå inför 2019.	HR-chef	Januari 2019	September 2019

Förvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden föreslås besluta

att Vård och omsorgsnämnden beslutar att godkänna och fastslå den föreslagna handlingsplanen 2019 för åtgärder som avser att förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet.

2018-11-05

Diarienummer

VOO 2018/0575

Anna Borgius
Vård- och omsorgsdirektör

Ann-Kristin Blomberg
HR-chef

Beslut expedieras till:

Kommunkontorets personalavdelning Nina Månsson,
nina.mansson@lund.se, Verksamhetschefer, Vård och
omsorgsförvaltningen Akten